

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Стратегічне
управління у сфері
національної безпеки**

Затверджую

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та
адміністрування

Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Викладач	КАРПЕНКО Оксана Олександрівна Доктор економічних наук, професор
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	КАРПЕНКО Оксана Олександрівна
E-mail	karp_o_2004@ukr.net
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38066-451-23-32
Консультації	Кожна п'ятниця з 12.00 до 13.00 за <u>ZOOM посиланням</u>
Офіційна назва освітньої програми	«Менеджмент організацій і адміністрування»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань, спеціальність	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 073 «Менеджмент»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Курс/ Семестр викладання	2/3
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 20 години/ 4 годин Практичні заняття – 24 годин/ 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення	формування у здобувачів системи теоретичних знань та

дисципліни	практичних навичок у сфері стратегічного управління у сфері національної безпеки.
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
Спеціальні компетентності	СК12. Здатність адаптувати робочі процеси та особистий простір до складних та непередбачуваних ситуацій, спричинених гібридними загрозами, з урахуванням аспектів соціальної відповідальності.
Програмні результати навчання	РН 14. Планувати і проводити наукові дослідження, демонструвати результати наукових робіт та готувати їх до оприлюднення

ЧИМ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

В умовах широкомасштабної війни особливо актуальним є вивчення питань щодо забезпечення національної безпеки, зокрема під час вивчення дисципліни «Стратегічне управління у сфері національної безпеки», буде:

- надано систематизовані знання теоретичних і методологічних основ стратегічного управління для сфери національної безпеки,
- розширено знання і навички прийняття стратегічних рішень, критичного мислення, заснованих на сучасних наукових підходах до управління в умовах неповноти інформації і постійних змін зовнішнього середовища,
- сформовано практичні навички сучасного стратегічного управління у сфері національної безпеки.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Змістовий модуль 1. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ТЕМА 1 ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ

Стратегічне управління на загальнодержавному рівні. Процес стратегічного управління і стратегічне бачення в публічному секторі. Стратегічний аналіз в публічному управлінні. Технології вироблення стратегій в публічному управлінні. Реалізація стратегій в публічному управлінні. Оцінювання стратегічного управління. Перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.

ТЕМА 2 РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І ЙОГО ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Принципи, технології і методи стратегічного планування та управління. Становлення стратегічного планування в державному управлінні. Сутність поняття «Державна стратегія». Досвід стратегічного планування в зарубіжних країнах. Проблеми досягнення цілей стратегічного планування. Моделі державного та наддержавного стратегічного планування. Методи стратегічного планування в публічному управлінні.

ТЕМА 3 СТАНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Стратегічний підхід до управління. Технологія стратегічного планування. Стратегічне планування на різних рівнях публічного управління. Стратегічне планування на центральному рівні. Нормативно-правове забезпечення стратегічного планування в діяльності органів влади.

ТЕМА 4 ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ

Понятійно-категорійний апарат стратегічного планування. Методичні підходи щодо формалізації процесу стратегічного планування. Особливості стратегічного планування на національному рівні в Україні.

Існуючі підходи до розробки стратегій з питань забезпечення національної безпеки. Побудова ієрархії національних інтересів. Концептуальні основи розробки та оцінка варіантів. Стратегії у контексті ризиків їх реалізації. Особливості підготовки та впровадження стратегічних планів в Україні.

ТЕМА 5 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Ідентифікація (оцінка) та моніторинг загроз національній безпеці. Види, ієрархія та класифікація небезпек національним інтересам. Моделювання переростання потенційних загроз національній безпеці у реальні загрози. Оцінка достатності потенціалу системи забезпечення національної безпеки. Призначення та структура Паспорта загрози національній безпеці. Структура та завдання системи забезпечення національної безпеки. Потенціал держави щодо забезпечення національної безпеки та сумарна міць держави. Концептуальні засади оцінки оборонної достатності держави.

Комплексна оцінка загроз національній безпеці та її використання у діяльності органів державного управління. Загальний підхід щодо визначення рівня загроз національній безпеці. Визначення порядку денного органів державної влади, адекватного загрозам національним інтересам.

Функції та завдання державного управління національною безпекою. Концепції, доктрини, стратегії з питань забезпечення національної безпеки. Цілі, критерії, суб'єкти та схема стратегічного управління у сфері національної безпеки. Ситуаційний центр, як інструмент стратегічного управління. Критерії ефективності державного управління національною безпекою. Чинники, які зумовлюють актуальність підвищення ефективності управління у сфері національної безпеки України.

ТЕМА 6 ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКОВОЇ ТА ОБОРОННОЇ ПОЛІТИКИ ЄС ТА НАТО

Принципові обмеження при стратегічному плануванні забезпечення національної безпеки. Основні поняття, складові, принципи та суб'єкти оборонного планування. Тенденції та пріоритети розвитку безпекової та оборонної політики ЄС та НАТО.

Понятійний апарат щодо протидії гібридним загрозам національній безпеці. Аналіз гібридних загроз безпеці України, можливості і слабкі місця держави з протидії їм, досвід окремих країн Європейського Союзу, який може бути корисним для України. Рекомендації щодо розбудови можливостей України гарантувати безпеку суспільства в умовах гібридних загроз. Місія, завдання, результати проєкту «Академічна протидія гібридним загрозам» (Academic Response to Hybrid Threat, WARN), який реалізується в межах Програми Європейського Союзу Еразмус+ за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти» (Erasmus+ Capacity Building Project 610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-CBHE-JP).

ТЕМА 7 ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Місце, роль, суб'єкти та об'єкти державного управління національною безпекою. Наукові основи розробки управлінських рішень з питань забезпечення національної безпеки.

Сутність економічної безпеки. Структура економічної безпеки. Макроекономічна, фінансова, інвестиційна, зовнішньоекономічна, науково-технологічна, енергетична, виробнича, соціальна, демографічна, продовольча складові економічної безпеки. Методологічні аспекти визначення рівня економічної безпеки національної економіки. Індикатори економічної безпеки. Система показників економічної безпеки. Забезпечення економічної безпеки України.

ТЕМА 8 ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ДЕФОРМАЦІЇ ЯК ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Сутність економічної безпеки держави. Інституціональні деформації. Тіньова економіка. Корупція. Тіньова парадержава. Рейдерство. Непродуктивний вплив капіталу. Основні напрямки протидії інституціональним деформаціям. Бюро економічної безпеки. Детінізація економіки.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Становлення стратегічного планування та управління в Україні

Практична робота №2. Система забезпечення національної безпеки

Практична робота №3. Тенденції та пріоритети розвитку безпекової та оборонної політики ЄС та НАТО

Практична робота №4. Економічна безпека в системі національної безпеки України

Практична робота №5. Інституціональні деформації як загрози економічній безпеці України

Приклади практичних завдань:

Ситуаційне завдання:

Напишіть есе на 1 сторінку (до 1800 знаків) про роль стратегічного планування в системі стратегічного управління.

Приклад тестового завдання:

Захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз - це:

- А) національна безпека України;
- Б) національні інтереси України;
- В) оборонно-промисловий комплекс України;
- Г) Стратегічний оборонний бюлетень України.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності вони залучаються до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, ця діяльність враховується при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Стратегічне управління у сфері національної безпеки» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

1. Державне (політичне) стратегічне управління.
2. Концептуальні засади стратегічного проектування матеріального виробництва.
3. Стратегічне управління в органах державної влади.
4. Види стратегій публічного управління.
5. Поняття та види оцінювання стратегічного управління в публічній сфері.
6. Цінності та цілі публічного управління.
7. Методи оцінювання стратегічного управління.
8. Перспективи модернізації стратегічного управління в публічній сфері.
9. Класифікація та побудова ієрархії національних інтересів
10. Сутність поняття «національна безпека» та його взаємозв'язок з поняттями «націоналізм» і «нація»
11. Національної безпека, як характеристика розвитку соціуму і держави, її види та складові
12. Поняття «загроза», «виклик» та «ризик» в теорії національної безпеки

13. Умови формування та захисту національних цінностей України та їх зв'язок з національними інтересами
14. Система національної безпеки
15. Концептуальні підходи щодо забезпечення національної безпеки та чинники, які визначають їх вибір
16. Класифікація небезпек національним інтересам та межа трансформації потенційних загроз у реальні
17. Визначення рівня загроз національній безпеці та адекватного йому порядку денного органів державної влади
18. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу
19. Вплив глобалізації на культуру сучасного світу
20. Сценарії геополітичного майбутнього України Інтеграція України в ЄС
21. Україна в стратегічних концепціях НАТО
22. Гібридні загрози та суспільна безпека
23. Протидія гібридним загрозам у транспорті та логістиці
24. Протидія гібридним загрозам засобами освіти

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 40 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття (до 60 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними

			помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Силабус навчальної дисципліни.

Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Євмешкіна О.Л. Стратегічне управління: конспект лекцій для фахівців за ступенем вищої освіти "Магістр" за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування" Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. Київ:2018. 49 с.

2. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник / Валерій Тертичка. Київ: “К.І.С.”, 2017. 932 с.

3. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.:В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с

4. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник. Київ: НАДУ, 2012. 544 с.

5. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та

ін.; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с.

6. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Національна безпека в глобалізаційних умовах : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса : Фенікс, 2020. 76 с.

7. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / За ред. З.С. Варналія . Київ: НІСД, 2016. 528 с.

8. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. Київ: НІСД, 2016. 528 с.

9. Світова гібридна війна: український фронт: монографія /за заг. ред. В.П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.

10. Глосарій з гібридних загроз / упоряд. С. В.Гришко та ін.; за заг. ред. С. В.Гришко. 2021. 113 с. URL: <https://warn-erasmus.eu/ua/glossary/>

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в он-лайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».